

Goedemiddag geachte raadsleden,

Mijn naam is Natascha Kamta, Regiomanager Rotterdam van VluchtelingenWerk Nederland.

De asiel-tak van VWN verzorgt hier in de stad rechtsbijstand aan asielzoekers in COA opvang-locaties. Aan de Integratie-kant bieden we maatschappelijke en juridische begeleiding aan statushouders tijdens de eerste 2 jaar van hun huisvesting in Rotterdam. Dit doen we door hen te assisteren met een enorme berg regelwerk – van het vinden van een school en huisarts tot het aanvragen van toeslagen; van het uitleggen hoe afvalscheiding werkt tot het instellen van automatische incasso's. Stapel post die je niet snapt? –We leggen het uit en nemen samen actie waar nodig. Dit alles in heel goede verstandhouding met meerdere afdelingen van de gemeente.

Die goede samenwerking is essentieel, want alleen samen zorgen we ervoor dat mensen zich thuis gaan voelen en zo goed mogelijk zelfredzaam worden. Vaak lukt dat: Ik denk aan Bashar, een Syrische man die architectuur heeft gestudeerd in Damascus die tot voor kort tolkte bij ons en aan een traineeship is begonnen binnen de technische sector. Of Senait uit Eritrea waar zij voorlichtingen gaf over bloeddonthes, seksuele voorlichting en gezondheidsvoorlichting, gaat nu aan het werk als maatschappelijk werkster in Gouda. Niet dat het bij iedereen altijd helemaal goed gaat overigens, zo naïef zijn we niet, maar het potentieel is enorm.

De noodzaak van goede opvang, begeleiding en snelle integratie van vluchtelingen is daarom groot. Gemeenten spelen hierin een grote rol, onder andere in de uitvoering van de Wet inburgering, voor het organiseren van (nood-)opvanglocaties, huisvesting, en begeleiding naar werk.

Asielzoekers en vaak ook statushouders worden nu vooral opgevangen op opvangplekken welke vaak afgelegen liggen, waardoor asielzoekers weinig kansen hebben om mee te doen in de samenleving, zo ook bijvoorbeeld op de Silja. Er is een gebrek aan privacy en veiligheid, de leefomstandigheden wordt als beknellend ervaren en er heerst ernstige hygiëne problemen en dan nog jaren van stilstand en onzekerheid. Je kunt je voorstellen wat dat doet met iemands mentale welzijn en veerkracht. En welke impact dit heeft op die persoon's integratiemogelijkheden, door verloren arbeidsjaren en -kennis, door toename van mentale problemen. Dit doet ook de stad Rotterdam uiteindelijk geen goed. Kinderen hebben recht op stabiliteit, rust en een veilige plek om te groeien en zich te ontwikkelen.

Advies: Om dit te bereiken is het behoud en de uitvoering van de Spreidingswet essentieel. Want dit zorgt voor een evenwichtige spreiding van asielopvang, draagt bij aan kostenefficiëntie en bevordert de veiligheid. Meer duurzame en flexibele opvang maakt dure noodopvang namelijk overbodig. Bied in die opvang vanuit de gemeente goede participatiemogelijkheden zoals taallessen, sportactiviteiten, stages en (vrijwilligers)werk.

Ook bij ons in de stad, binnen VWN's Integratie-tak, heeft het besluit van de Minister impact. Wat betekent dit voor onze integratie dienstverlening van de Bashar's en Senait's van de toekomst? Als de plannen van de Minister doorgang vinden om de taakstelling of de prioritering op huisvesting af te schaffen en Rotterdam huisvest daardoor geen of veel minder statushouders, dan dondert niet alleen VWN's dienstverlening in elkaar, maar ook die van meerdere taalscholen en de gemeente's eigen Afdeling Inburgering. De continuïteit van dienstverlening is in gevaar. Wie zorgt er dan voor dat mensen die geen begeleiding krijgen die ze nodig hebben? Want straten vol dakloze asielzoekers of statushouders die compleet buiten de samenleving staan, wil volgens mij niemand.

Wij maken ons daarom zorgen over het tekort aan woningen. Vluchtelingen zijn niet de oorzaak van dit tekort. Zij hebben net als andere inwoners van ons land te maken met de gevolgen ervan. Nu zij rechtmatig verblijf hebben en een start maken met integratie is het van belang dat zij een eigen plek hebben om zich terug te kunnen trekken, zelf te kunnen koken en zich veilig te kunnen voelen.

Het afschaffen van voorrang voor statushouders vinden wij daarom geen goed idee. Het lost het woningtekort niet op en legt meer druk op de huidige opvanglocaties en daarmee op de gemeente. Vervolgens zullen meer, veel te dure noodopvanglocaties nodig zijn.

Advies: Kleinschalige woonvoorzieningen in of nabij woonwijken bieden statushouders kansen om te starten met inburgering, werken en het opbouwen van een sociaal netwerk. Bij tijdelijke eerste huisvesting (bijv. flexwoningen) van vluchtelingen moeten gemeenten zorgen voor minimale normen en voor vervolghuisvesting zodat vluchtelingen niet dakloos worden.

Zoals jullie weten is per januari 2025 het kabinet gestopt met de financiering voor de LVV's. Het door het Rijk aangewezen alternatief op de LVV, de VBL in Ter Apel, heeft onvoldoende plek en mogelijkheden voor het opvangen van deze (vaak complexe) doelgroep.

LVV-opvang moet zoveel mogelijk worden doorgezet en uitgebreid. Er zijn duidelijke zorgen over deze groep mensen, het stoppen van de LVV brengt een grote groep ongedocumenteerden in grote onzekerheid. Zij blijven vaker dakloos en zonder begeleiding rondzwerven door de stad. Wij waarderen daarom dat andere gemeente wel doorgaan met opvang en begeleiding, en betreuren het dat Rotterdam hiervan afwijkt.

Tot slot ben ik voor u beschikbaar mocht u willen sparren over huisvesting van asielzoekers en over integratie en begeleiding van statushouders. En wie er eens langs wil komen voor een werkbezoek of een kop koffie: wees welkom!

Dank u wel.